

Észt reprezentatív kiállítás a Nemzeti Szalonban

Minden kép, szobor olyan, mint a nemzet, melynek fiai alkották: Keményveretű, nemes, becsületes. A modernnek hazudott sarlatánságból, melyet nálunk értelmetlen, vagy nagyon is értelmes emberek szeretnek haladó művészetnek állítani, itt nem találunk semmit. Ami mindent jellemez: a komoly munka, a becsületes tanultság, a boldogan feszülő erő, sok és mély érzés és alig-alig valamicske vidámság, nem is lehet másként annál a népnél, melynek egész élete harc volt, harc a mienkénél százszor szigorúbb természettel és harc az elnyomókkal, kiknek kíméletlen uralma alól való szabadulást csak az 1919-es év jelentett. Előadásuk karakterét az erővel teljesség adja, színeiket pedig a komor, nehéz barna, sárga, szürke tónusok, közvetítésükkel tisztán érezzük a ritkán napfényes észti tájak melankólikus hangulatát. Ahol — tájképeknél főleg — mégis színesek, ott is olyan csipősen, frissen, metszően hidegek színeik, mint az északi szél.

Művészeti multjuk csak a XIX. század első feléig nyúlik vissza, ez időtájt lépnek a művészettörténet színpadára első művészeik (Johann Köler, Karl Maibach festők, Weizenberg és Adamson szobrászok), a világhírű cári festőiskolában tanulnak, de a későbbieknek már nem kell a klasszikus formákra, külső szépségekre alapozott szentpétervári iskola, vágyódnak a kö-

tetlenebb, szabadabb, az egyéni tulajdonságok kifejlődését nem gátoló nyugati művészet-kultúrák után. Így lesz aztán München, Düsseldorf után Páris a Mekkájuk. Amit jelen kiállításu-

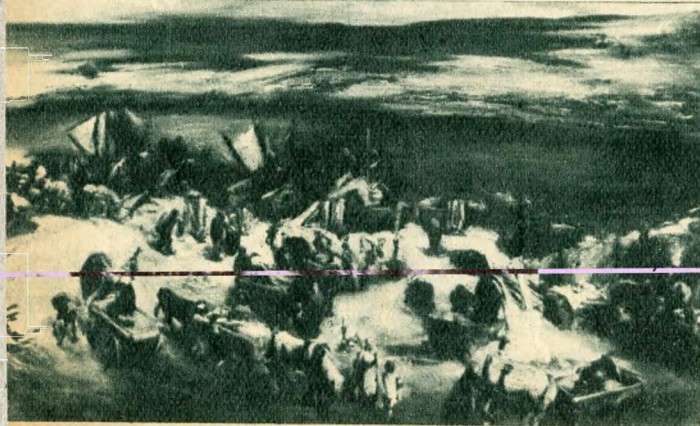

Ole Eduard
„Johan Simm zeneszerző”

kon látunk — főként az utolsó tíz év terméséből — az már nemcsak ígéret, de beteljesedés, melynek magas művészi értéket, érdekességet, rokonszenvedséget az erőteljesen megnyilatkozó nemzeti zamat ad.

A kiállítók mindnyájáról írni, sajnós, nincs módunkban, pedig igazán egyetlenegy sem volna

Haamer Erik
„Halászkötő”

Randsepp Juhan
„Merjanski színész feje“

szabad (dícsérő szavakkal nem farkakodva) kihagynunk. A legszűkebb képpel kezdjük, a „nagy“ jelzót méltán megérdemlő Kristjan Raud hatalmas művével. „Áldozás“ a címe a műnek, melynek sajtáságosan monumentális elképzelése, a primitívségig nyers, döbbenetesen erőteljes stílusa, formákban, színekben, vonalakban egy-

aránt megnyilvánuló szimbolizmusa, remek dekoratív szépségei csak úgy ontják magukból az ősmithológiai hangulatot. Burmann Paul erőteljes előadású képen tesz tanúságot hajthatatlan impresszionizmusáról. Karl August Herman — a kiállítás kitűnő rendezője — internacionális értelemben is elsőrendű portraistista. Haamer

Eerik a tengerrel viaskodó halászoknak, a tengervidéknek kiváló festője. Jansen képei mintha külön korokból származnának, egyik képe erősen

Raud Kristjan
„Áldozás“

portimpresszionista, egy másik (arckép) akadémikus, míg egy harmadik, Lars-son-ra emlékeztet — Liimand Kaarel a finomság virtuóza. Ole Eduard kétszeres életnagyságúra rajzolt, ropogósan szögletes, friss előadású arcképei telve temperamentummal. Mági egyszerű foltokra bontja a látott jelenségeket, erősen dekoratív műveket alkotva. Ormiisson a legtisztább impresszionizmust képviseli nagyon nívós és mégis szürke hatású, érdekes képeivel. Triik Nikolai zsonglőrje az ecsetnek, de ez az ecset a szíve szolgálatában dolgozik. Vabbe különös szépségű színfoltjain a régi Severini káprázatosan ragyogó futurizmusa szólal meg újra. Kitűnő grafikusaik közül csak a nagyon sokoldalú Viiralt Eduardot említjük meg, ki ugyanazzal a tökéletességgel műveli a reproduktív grafika valamennyi ágát. Szobrászaik egyformán tökéletesek a fában, az agyagban, a bronzban és a gránitban. Koort-ot kitűnő fafaragás, Mellik-et pompás gránit-akt, Roudseppet gránit-fej, Saks-ot márvány-akt, Sannamees-t, Veber-t, Võmserot remek bronzarcképek, Starrkopf-ot monumentálisan egyszerű gránitfigurák ismertetik meg a magyar közönséggel. Az aquarellisták és pasztellisták közül pedig Mei-Starrkof Lidiát, Pöllnsaart, Murakint, Laikmaa-t Purmann-t, Westenberget kell kiemelnünk.

Rónay Kázmér

